

OBSAH

Předmluva	9
Úvod	10
Kapitola 1 – Úvod do kognitivní psychologie	12
1 Úvod do kognitivní psychologie	14
Kapitola 2 – Paměť	17
2 Paměť	19
2.1 Historické milníky výzkumu paměti	19
2.2 Trojsložkový model paměti	21
2.2.1 Senzorická paměť	23
2.2.2 Krátkodobá paměť	24
2.2.3 Pracovní paměť	24
2.2.4 Dlouhodobá paměť	26
2.3 Typy dlouhodobé paměti	27
2.4 Vybavování informací z paměti	30
2.5 Zapomínání a jeho mechanismy	31
2.6 Poruchy paměti	31
2.6.1 Klasifikace paměťových poruch	32
2.6.2 Amnézie	33
2.6.3 Neurodegenerativní onemocnění a jejich dopad na paměť	34
2.6.4 Traumatické poranění mozku, mrtvice a paměť	36
2.6.5 Mírná kognitivní porucha	37
2.7 Moderní metody zobrazování mozku ve výzkumu paměti	37
Analytické shrnutí kapitoly 2	39
Úkoly pro studenty	41
Doporučená literatura ke kapitole 2	42
Kapitola 3 – Pozornost	43
3 Pozornost	45
3.1 Složky pozornosti a jejich charakteristiky	45
3.2 Historické modely selektivní pozornosti	48
3.3 Prostorová pozornost a model reflektoru	49

3.4 Stroopův efekt a kognitivní kontrola	49
3.5 Řízené a automatické zpracování	50
3.6 Habituační a senzorická adaptace	51
3.7 Teorie zdroje pozornosti	51
3.8 Poruchy pozornosti	52
3.8.1 ADHD v dětství a v dospělosti	54
3.8.2 Poruchy pozornosti po poranění mozku	57
3.8.3 Poruchy pozornosti u psychiatrických onemocnění	58
3.8.4 Neglect syndrom	59
3.8.5 Hyperprosexie, hypoprosexie a paraprosexie	59
Analytické shrnutí kapitoly 3	61
Úkoly pro studenty	63
Doporučená literatura ke kapitole 3	64
Kapitola 4 – Zrakové vnímání a vnímání	65
4 Zrakové vnímání a percepce	67
4.1 Čítí a vnímání jako odlišné úrovně zpracování	67
4.2 Dva kortikální proudy zrakového zpracování	68
4.3 Vnímání hloubky a trojrozměrného prostoru	71
4.4 Vnímání pohybu	72
4.5 Gestaltistické principy zrakové percepce	72
4.6 Zrakové iluze a percepční chyby	73
4.7 Poruchy zrakového vnímání	74
4.7.1 Systematické řazení Poruchy zrakového vnímání	75
4.7.2 Apercepční a asociační agnozie	78
4.7.3 Prosopagnozie	79
4.7.4 Simultánní agnozie a Balintův syndrom	81
4.7.5 Poruchy vnímání barev a pohybu	82
4.7.6 Prostorová dezorientace a navigační obtíže	83
Analytické shrnutí kapitoly 4	86
Úkoly pro studenty	88
Doporučená literatura ke kapitole 4	89
Kapitola 5 – Exekutivní funkce	90
5 Exekutivní funkce	92
5.1 Složky exekutivních funkcí a jejich vymezení	93

5.2 Modely exekutivních funkcí	96
5.3 Vývoj exekutivních funkcí v průběhu života	100
5.4 Dysexekutivní syndrom	103
5.5 Apraxie	105
5.6 Rozhodování a jeho neurobiologie	107
5.7 Rehabilitace dysexekutivního syndromu	108
Analytické shrnutí kapitoly 5	110
Úkoly pro studenty	112
Doporučená literatura ke kapitole 5	114
Kapitola 6 – Prostorová orientace a kognitivní mapy	115
6 Prostorová orientace a kognitivní mapy	117
6.1 Kognitivní mapy a Tolmanův přínos	118
6.2 Druhy prostorových znalostí a jejich rozvoj	119
6.3 Zkreslení kognitivních map	120
6.4 Digitalizace, GPS a jejich dopad na kognitivní mapování	120
6.5 Mentální reprezentace a mentální rotace	121
6.6 Poruchy prostorové orientace	122
Analytické shrnutí kapitoly 6	124
Úkoly pro studenty	126
Doporučená literatura ke kapitole 6	127
Kapitola 7 – Kognice v digitálním věku	128
7 Kognice v digitálním věku	130
7.1 Digitální prostředí a pozornost	130
7.2 Digitální paměť a kognitivní vykládání	132
7.3 Čtení v digitálním věku	133
7.4 Sociální sítě, duševní zdraví a sociální kognice	134
7.5 Digitální technologie jako kognitivní pomůcky a terapeutické nástroje	135
7.6 Umělá inteligence a budoucnost lidské kognice	136
Analytické shrnutí kapitoly 7	137
Úkoly pro studenty	139
Doporučená literatura ke kapitole 7	141
Kapitola 8 – Kognitivní stárnutí a neuroplasticita	142
8 Kognitivní stárnutí a neuroplasticita	144

8.1 Normativní kognitivní změny ve stáří	144
8.2 Neuroplasticita a její mechanismy	147
8.3 Kognitivní rezerva a mozková rezerva	148
8.4 Úspěšné kognitivní stárnutí	149
8.5 Kognitivní trénink ve stáří	150
8.6 Demence a její prevence	151
Analytické shrnutí kapitoly 8	153
Úkoly pro studenty	155
Doporučená literatura ke kapitole 8	156
Kapitola 9 – Individuální rozdíly v kognici	157
9 Individuální rozdíly v kognici	159
9.1 Intelligence jako individuální kognitivní kapacita	159
9.2 Kognitivní styly	162
9.3 Kreativita jako kognitivní schopnost	164
9.4 Emocionální intelligence	165
9.5 Osobnost a kognice	166
9.6 Kulturní a sociální podmíněnost kognice	166
9.7 Neurodiverzita a kognitivní profily	167
Analytické shrnutí kapitoly 9	169
Úkoly pro studenty	171
Doporučená literatura ke kapitole 9	172
Kapitola 10 – Kognitivní psychologie v syntéze — přesahy, výzvy a budoucnost oboru	173
10 Kognitivní psychologie v syntéze — přesahy, výzvy a budoucnost oboru	175
10.1 Provázanost kognitivních funkcí jako ústřední téma	175
10.2 Kognitivní psychologie a neurověda — plodné manželství	176
10.3 Kognitivní psychologie a klinická praxe	177
10.4 Kognitivní psychologie a vzdělávání	178
10.5 Metodologické výzvy kognitivní psychologie	179
10.6 Otevřené otázky a budoucnost kognitivní psychologie	179
10.7 Kognitivní psychologie jako věda a jako humanitní projekt	180
Analytické shrnutí kapitoly 10	182
Úkoly pro studenty	183

Doporučená literatura ke kapitole 10	184
Terminologický slovník	185
Doslov	201